

LA CIUTAT OBLIDADA

De l'avinguda Meridiana al riu Besòs

Territori de la ciutat metropolitana

1) El que passa a l'àrea metropolitana, té conseqüències sobre el conjunt del territori.

Un exemple és la cimentera Lafarge de Moncada i Reixac. El districte de Sant Andreu es situa en un radi de 5 kilòmetres i, per tant, no és aliè a les emissions atmosfèriques de la fàbrica.

La probabilitat de morir de càncer és molt més elevat si vius en un radi de 5 quilòmetres d'una incineradora que en un punt més distant, segons un estudi científic realitzat pel Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS). La gestió i la crema de residus urbans són un risc per a la salut i la perillositat de la combustió repercutiria sobre l'augment de fins a un 71% del casos de càncer, sobre tots nosaltres.

2) Moltes de les propostes plantejades, o desenvolupades, tenen elements que van més enllà dels nostres barris.

- L'ARE de Vallbona (no aprovada definitivament) té a veure amb la necessitat d'habitatge del conjunt de l'àrea metropolitana.
- L'estació de la Sagrera i el seu caràcter Inter modal, la situa en el centre de les comunicacions de Catalunya.
- La situació geogràfica del Centre Comercial la Maquinista, el situa com a centre comercial de referència del Barcelonès nord i els Vallès.

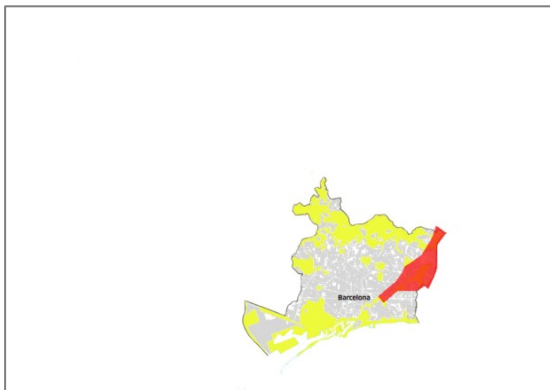
- La concepció de l'avinguda Meridiana, com a via ràpida d'accés a la ciutat central.
- la Fàbrica de Creació, a Can Fabra, etc.

Són actuacions, totes elles, no pensades per al propi territori, si no formant part d'aquesta altra estructura metropolitana.

3) També s'ha transformat la manera de concebre la ciutat.

Passant de la Barcelona com espai geogràfic estricte, al concepte actual de Barcelona com a regió metropolitana formada per 36 municipis.

Barcelona, com espai geogràfic estricte

la ciutat metropolitana de 36 municipis

La ciutat de la dictadura estava orientada des del sud-oest cap al centre, igual que els nivells de renda, amb l'abandó durant molt temps del nord i l'est de la ciutat. Més tard, els projectes de monumentalització urbana a IX Barris, la Vila Olímpica, juntament amb la prolongació de la Diagonal fins al mar, han intentat pal·liar, en part, aquesta descompensació.

4) Territori explorat com a font de rendibilitats immobiliàries

Passats els primers anys de la democràcia, el territori que ens ocupa ha estat explorat amb la finalitat d'extreure'n rendibilitats immobiliàries, ja sigui amb la construcció directa o bé mitjançant la intermediació en la compra de tot tipus de sòl, independentment de la seva qualificació urbanística.

Com va dir Manuel Herce: *“les infraestructures van igualar els nivells d'accessibilitat del teixit urbà barceloní i van incorporar un camp d'influència territorial de la plusvàlua generada per la gran ciutat més àmplia”*.

La ciutadania comença a creure en aquest imaginari de la ciutat central expandida cap al nord-est, i els propietaris del conjunt de sòls amb expectatives de ser urbanitzats o reurbanitzats a l'entorn de l'estació de la Sagrera, s'ocupen que els seus terrenys formin part de la planificació i la seva reconversió en habitatges majoritàriament.

- Renfe obté grans plusvàlues amb el canvi d'ús dels seus terrenys
- Alhstom requalifica els terrenys de la Maquinista
- Bayer compra la Fàbrica Nacional de Colorantes y Explosivos, per revendre-la al cap de poc a Vallehermoso
- Renta Corporación compra els terrenys de Vallbona, on es preveia l'ARE, etc.

terrenys antiga FNCCE

5) En un mon globalitzat, el nostre territori no és aliè a la crisi econòmica i financera

La crisi immobiliària i financera posa en qüestió aquesta realitat a partir de 2008, i origina la paralització de moltes de les propostes que es basaven en la construcció d'habitatge privat com a forma d'obtenir plusvàlues, una part de les quals es recuperava en beneficis públics. En són un exemple:

- la paralització de l'ARE de Vallbona
- la redefinició de l'estratègia de finançament del conjunt del Pla Sant Andreu – La Sagrera, i compàs d'espera.
- la nova requalificació de la Maquinista
- la paralització de les Casernes per part del Consorci de la Zona Franca
- propostes de requalificació, com la Mercedes al Bon Pastor o Cobega a la Verneda
- aturada del projecte de construir un nou barri, en el polígon industrial Verneda-Estadella

La crisi econòmica ha reorientat, una altra vegada, el mercat cap a les zones on les rendes es poden permetre encara la compra d'un habitatge, on el sòl és més car, com en l'ampliació de la Diagonal cap el sud, cap a la ciutat esportiva del Barça, a l'altre extrem de la ciutat central.

6) Manca una reflexió global, a escala metropolitana i de barri

Mirar cap al nord-est, no només significa mirar als barris aquí reunits, significa també mirar cap a Sant Adrià del Besòs, Montcada o Santa Coloma de Gramenet.

El propi plànol que presideix l'exposició "Metròpolis Barcelona", al Hub de les Glòries, desplaça la centralitat de l'àrea metropolitana cap el sud-oest.

El centre ja no és la ciutat capital, si no que s'ha desplaçat cap al Llobregat, el port i l'aeroport.

7) una reflexió estratègica, en un territori ple d'oportunitats

La manca d'una lectura global dels canvis que s'estan produint i es poden produir en el futur, evita la creació de sinèrgies entre els diferents usos del sòl. Fins i tot el conjunt de parcs sobre les vies del tren ha de ser inventat, independentment del que succeeix als seus marges.

Falten sinèrgies entre les zones dels mateixos usos. Falten sinèrgies entre zones de diferents usos. Falta complementar mirades entre el que els barris no poden resoldre en el seu territori estricte, amb el que les mirades globals tenen de impersonal.

8) Participació

Això no es pot efectuar únicament des dels debats tècnics, com el que s'està desenvolupant a l'entorn del Pla Director Urbanístic de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i el seu planejament derivat que acabarà substituït el PGM, ni des de la redacció d'un Pla Estratègic on el moviment veïnal no hi està representat.

Aquests són dos elements que definiran la política i el model urbà del nostre territori en el futur i que els pressupostos municipals hauran de tenir en compte.

Per això el concepte de ciutat metropolitana és més suggerent que el de regió, ja que el primer requereix un govern comú escollit democràticament.